

Brüssel, 28.6.2021
COM(2021) 323 final

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA
MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE**

**ELi tervishoiu ja tööohutuse strateegiline raamistik aastateks 2021–2027
Tervishoid ja tööohutus muutavas töömaailmas**

{SWD(2021) 148 final} - {SWD(2021) 149 final}

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE,
EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE
KOMITEELE**

**ELi tervishoiu ja tööohutuse strateegiline raamistik aastateks 2021–2027
Töotervishoid ja tööohutus muutuvast maailmas**

1. TÖOTERVISHOID JA TÖÖOHUTUS ELIS

1.1. Tervise ja ohutuse väärtus töökohal

ELi tervishoidu ja tööohutust käsitlevad õigusaktid on olulised peaaegu 170 miljoni ELi töötaja¹ tervise kaitsmiseks. Inimeste kaitsmine töökohal esinevate tervise- ja ohutusriskide eest on tähtis element, mis aitab saavutada püsivalt inimväärset töötingimused kõigi töötajate jaoks. See on võimaldanud vähendada terviseriske töökohal ja parandada tervishoiu ja tööohutuse standardeid kogu ELis ja kõigis sektorites. Siiski on endiselt probleeme ja COVID-19 pandeemia on süvendanud riske, millega tuleb tegeleda.

Töötajate tervise ja ohutuse kaitse, mis on sätestatud ELi aluslepingutes² ja põhiõiguste hartas,³ on inimeste hüvanguks toimiva ELi majanduse üks põhielement. Õigus tervislikule ja ohutule töökohale kajastub Euroopa sotsiaalõiguste samba 10. põhimõttes ning on ÜRO kestliku arengu eesmärkide⁴ saavutamisel põhjapaneva tähtsusega. See on ka loomisel oleva Euroopa terviseleidu oluline element.

Uues tervishoiu ja tööohutuse raamistikus aastateks 2021–2027, millest anti teada Euroopa sotsiaalõiguste samba tegevuskavas,⁵ on sätestatud peamised prioriteedid ja meetmed, mis on vajalikud töötajate tervise ja ohutuse parandamiseks järgmistel aastatel pandeemiajärgses maailmas, mida iseloomustavad rohe- ja digiüleminek, majanduslikud ja demograafilised probleemid ning traditsioonilise töökeskkonna mõiste muutumine.

Tervislikud ja ohutud töötingimused on terve ja tootliku tööjõu olemasolu eeltingimuseks. Keegi ei tohiks kannatada tööga seotud haiguste või õnnetuste tõttu. See on ka ELi majanduse jätkusuutlikkuse ja konkurentsivõime oluline aspekt.

¹ Eurostat, lfsa_eegan2, ainult töötajad (v.a pereettevõtete töötajad).

² https://europa.eu/european-union/law/treaties_et

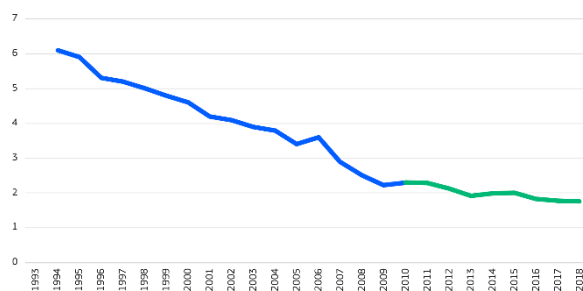
³ Euroopa Liidu põhiõiguste harta (ELT C 326, 26.10.2012, lk 391).

⁴ <https://sdgs.un.org/goals>

⁵ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/economy-works-people/jobs-growth-and-investment/european-pillar-social-rights/european-pillar-social-rights-action-plan_et

Viimasel kolmel aastakümnel on töötervishoius ja tööohutuses tehtud suuri edusamme: aastatel 1994–2018 vähenesid surmaga lõppenud tööõnnetused ELis ligikaudu 70 % (joonis 1). Kuigi sellised tegurid nagu deindustrialiseerimine ja parem arstiabi on kahtlemata sellele vähenemisele kaasa aidanud, on tähtsat osa etendanud ka ELi töötervishoiu ja tööohutuse süsteem. Hoolimata neist edusammudest toimus EL 27s 2018. aastal ikka veel üle 3 300 surmaga lõppenud õnnetuse ja 3,1 miljonit surmaga mittelõppenud õnnetust ning igal aastal sureb tööga seotud haiguste tõttu üle 200 000 töötaja. See põhjustab tohutuid inimkannatusi. Töötajate kaitsestandardite hoidmine ja parandamine on seepärast pidev väljakutse ja vajadus.

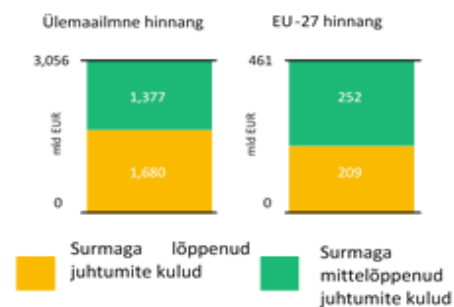
Joonis 1. Surmaga lõppenud tööõnnetused ELis – 1994–2018 (juhtumeid 100 000 töötaja kohta)

Allikas: Eurostat, andmed ühiste majandussektorite kohta EL 15s (1994–2009) ja kõigi majandussektorite kohta EL 27s (2010–2018).

Lisaks tervisele ja heaolule on töötajate kaitse kõrge tase ka majanduse seisukohalt oluline. Tööga seotud õnnetused ja haigused lähevad ELi majandusele maksma üle 3,3 % SKPst aastas⁶ (2019. aastal ligikaudu 460 miljardit eurot) (joonis 2). Kuigi nende arvude taga peituvat heaolu maksumust ei ole võimalik mõõta, aitavad töötervishoiu ja tööohutuse head tavad muuta ettevõtteid tootlikumaks, konkurentsivõimelisemaks ja jätkusuutlikumaks. Hinnangute kohaselt tasub iga töötervishoidu ja tööohutusse investeeritud euro ennast tööandja jaoks umbes kahekordselt ära⁷. Tugev töötervishoiu ja tööohutuse tugistruktuur, mis võtab arvesse VKEde erivajadusi ja mis moodustab ELi majanduse selgroo, annab olulise panuse kestlikku majandusse ning töötervishoiu ja tööohutuse edusse ELis tervikuna. Hea töötervishoid ja tööohutus vähendab ka tervishoiukulusid ja muud ühiskondlikku koormust, samas kui puudulikust töötervishoiust ja tööohutusest tulenevad kulud on üksikisikute, ettevõtjate ja ühiskonna jaoks suured.

Joonis 2. Tööga seotud vigastuste ja haigustega seotud kulud ühiskonnale, 2019 (miljardites eurodes)

Allikas: „Tööga seotud õnnetuste ja haiguste kulude rahvusvaheline võrdlus“, (EU-OSHA, 2017), hinnang põhineb Eurostati ja Maailmapanga

⁶ Selle näitaja arvutamiseks kasutati tervisekaotuse tõttu kaotatud eluaastate (DALYd) protsendimäära ELi töötava elanikkonna tööaastate koguarvust, mis korrutati ELi SKPga. Tervisekaotuse tõttu kaotatud eluaastate arvutamiseks liidetakse surmaga lõppenud ja surmaga mittelõppenud tööõnnetuste ning haiguse läbi kaotatud ja puuetega elatud eluaastad.

⁷ Euroopa Komisjoni tööhõive, sotsiaalküsimuste ja sotsiaalse kaasatuse peadirektoraat, „Tööõnnetuste ja tööga seotud haiguste sotsiaal-majanduslikud kulud – lõpparuanne“, 2011.

⁸ Tompa, E. „IWH economic analysis recommends a combination of methods to reduce silica dust exposure“, At Work, Issue 101, Summer 2020: Institute for Work & Health, Toronto.

COVID-19 pandeemia on näidanud, kui oluline on töötervishoid ja tööohutus töötajate tervise kaitsmiseks, meie ühiskonna toimimiseks ja kriitilise tähtsusega majandus- ja sotsiaaltegevuse jätkamiseks. Seepärast peab tootlikkuse taastamise ja elavdamise suunas liikumine hõlmama ka uuendatud kohustust hoida töötervishoid ja tööohutus esiplaanil ning parandada töötervishoiu ja tööohutuse ning rahvatervise poliitika koostoimet.

1.2. ELi süsteemi toimimine

Töötervishoidu ja tööohutust käsitleva ELi lähenemisviisi saavutusi aitavad selgitada kaks tegurit. Esiteks on EL ja liikmesriigid välja töötanud **täiustatud õigussüsteemi**, et sätestada ennetus- ja kaitsemeetmed tööalaste riskidega tegelemiseks. Teiseks tugineb see **kolmepoolsele lähenemisviisile**, mille kohaselt töötajad, tööandjad ja valitsused on tihedalt kaasatud kõnealuste töötervishoiu- ja tööohutusmeetmete väljatöötamise ja rakendamise nii ELi kui ka riiklikul tasandil. Lisaks aitab töötervishoiu- ja tööohutuseeskirjade nõuetekohasele kohaldamisele kaasa eelkõige mikroettevõtjatele ja VKEdele antav pidev toetus.

ELi töötervishoiu ja tööohutuse õigusraamistik koosneb raamdirektiivist ja 24 eridirektiivist, mis on aja jooksul välja töötatud. 1989. aasta Euroopa **töötervishoiu ja tööohutuse raamdirektiiv**⁹ on **kogu ELi ühiste põhimõtete ja miinimumstandardite** aluseks. Selles on keskendunud riskiennetuskultuurile ja sätestatud tööandjate kohustused seoses järgmisega: i) riskihindamised; ii) ennetusmeetmed; iii) töötervishoidu ja tööohutust käsitleva teabe andmine töötajatele; iv) koolitus; v) konsulteerimine ning vi) tasakaalustatud osalemine. Need kohustused kehtivad kõigis sektorites ja kutsealadel nii avaliku kui ka erasektori tööandjate suhtes. **Konkreetsed direktiivid** käsitlevad konkreetseid riske, rühmi ja tingimusi¹⁰.

Töötervishoidu ja tööohutust käsitlevad ELi õigusaktid on välja töötatud tihedas koostöös **tööohutuse ja töötervishoiu nõuandekomiteega**,¹¹ mis on riikide valitsuste esindajatest, ametiühingutest ja tööandjate organisatsioonidest koosnev kolmepoolne organ. **Euroopa Tööohutuse ja Töötervishoiu Amet (EU-OSHA)** pakub suuniseid ja vahendeid, mis koos sarnaste riiklike internetipõhiste vahenditega: i) annavad sektoripõhist teavet, mis on suunatud peamiselt väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele (VKE'd), sest nemad pakuvad tööd suuremale osale ELi töötajatest ning puutuvad töötervishoiu ja tööohutuse tagamisel tihti kokku suuremate takistustega, ning ii) abistavad tööandjaid kõigis riskihindamisprotsessi etappides¹². **Kõrgemate tööinspektorite komitee**¹³ esitab arvamusi töötervishoidu ja tööohutust käsitlevate ELi õigusaktide täitmise tagamise kohta ning edendab tööinspeksiooni tavade alaste teadmiste jagamist.

⁹ Nõukogu 12. juuni 1989. aasta direktiiv töötajate töötervishoiu ja tööohutuse parandamist soodustavate meetmete kehtestamise kohta (89/391/EMÜ).

¹⁰ Raamdirektiivi ja sellega seotud ELi töötervishoiu ja tööohutuse direktiivide rakendamine ajavahemikul 2013–2017 on esitatud lisatud komisjoni talituste töödokumendis SWD(2021) 148/2.

¹¹ Nõukogu 22. juuli 2003. aasta otsus, millega moodustatakse tööohutuse ja -tervishoiu nõuandekomitee (2003/C 218/01, ELT C 218, 13.9.2003).

¹² Näiteks on praeguseks avaldatud 250 interaktiivset veebipõhist riskihindamisvahendit ja üle 70 vahendi on väljatöötamisel. Nende vahenditega on tehtud rohkem kui 173 000 riskihindamist.

¹³ Liikmesriikide tööinspeksioonide esindajad.

1.3. Tuginemine eelnevatele strateegilistele raamistikele ja ulatuslik konsulteerimine

ELi töötervishoiu ja tööohutuse strateegilistel raamistikel on nüüdseks ligi 20 aasta jooksul olnud keskne roll selles, kuidas riiklikud ametiasutused ja sotsiaalpartnerid teevad otsuseid töötervishoiu ja tööohutuse eesmärkide kohta. Nende eesmärkide hulka kuuluvad i) suurem ühtlustamine ühiste prioriteetidega; ii) koostöö hõlbustamine; iii) töötervishoidu ja tööohutusse tehtavate investeeringute stimuleerimine ning iv) konkreetsete meetmete edendamine töökoha tasandil.

2014.–2020. aasta strateegilise raamistiku peamised prioriteedid,¹⁴ nt tööga seotud haiguste ennetamine, demograafiliste muutustega tegelemine ja õigusaktide rakendamine, **kajastusid riiklikes raamistikes**¹⁵. Mõned eelmise strateegilise raamistiku **peamised saavutused** ELi tasandil on järgmised: i) kantserogeenide ja mutageenide direktiivi¹⁶ kolm ajakohastamist ja ettepanek neljanda ajakohastamise kohta; ii) nelja direktiivi moderniseerimisega seotud ajakohastamised, sh kokkupuute piirnormide ja bioloogiliste mõjurite valdkonnas; iii) suur hulk laialdaselt kasutatavaid EU-OSHA **suuniseid ja veebipõhiseid vahendeid** tööandjatele, sh COVID-19 kohta, ning iv) kõrgemate tööinspektorite komitee väljatöötatud kontrollijuhendid ja -vahendid.

See strateegiline raamistik tugineb ELi töötervishoiu ja tööohutuse strateegilise raamistiku (2014–2020) rakendamisel tehtud edusammude hindamisele. Hindamise käigus tehti kindlaks mitu probleemi, mis on seotud strateegilise raamistiku lühemaajalise rakendamisega, pidades silmas: i) liikmesriikide piiratud ressursse; ii) vajadust pöörata rohkem tähelepanu kutsehaigustele, demograafilistele muutustele, psühhosotsiaalsetele riskidele ning luu- ja lihaskonna vaevustele ning iii) vajadust aidata nii tööinspeksioonidel kui ka ettevõtetel parandada oma töötervishoiu ja tööohutuse standardeid.

See strateegiline raamistik põhineb ka **mitmesuguste sidusrühmade panusel** ja kajastab kõigi osalejate pühendumust selle rakendamisele. Aluseks võeti EU-OSHA aruanne riiklike töötervishoiu ja tööohutuse strateegiate kohta, konkreetne hindamisaruanne ja täiustatud uurimisvahendid. Täiendavad olulised sisendid raamistiku jaoks olid: i) mitmed nõukogu järeldused¹⁷; ii) aruanded,¹⁸ soovitused, kuulamised ja muu

¹⁴ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele: ELi töötervishoiu ja tööohutuse strateegiline raamistik aastateks 2014–2020 (COM(2014) 332 final).

¹⁵ Aruanne töötervishoiu ja tööohutuse valdkonna riiklike strateegiate kohta ELis. EU-OSHA 2019.

¹⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/37/EÜ töötajate kaitse kohta tööl kantserogeenide ja mutageenidega kokkupuutest tulenevate ohtude eest

¹⁷ Nõukogu 13. juuni 2019. aasta järeldused „Muutuv töömaailm: arutusel on uued töövormid ning nende mõju töötajate ohutusele ja tervisele“ (eesistujariik Rumeenia); Nõukogu 10. detsembri 2019. aasta järeldused „ELi uus töötervishoiu ja tööohutuse strateegiline raamistik: töötervishoiu ja tööohutuse rakendamise tõhustamine ELis“ (eesistujariik Soome); Nõukogu 8. juuni 2020. aasta järeldused „Tööheaolu parandamine“ (eesistujariik Horvaatia).

¹⁸ Euroopa Parlamendi 19. jaanuari 2017. aasta resolutsioon Euroopa sotsiaalõiguste samba kohta (2016/2095(INI)); Euroopa Parlamendi 17. detsembri 2020. aasta resolutsioon „Tugev sotsiaalne Euroopa õiglase ülemineku jaoks“ (2020/2084(INI)).

teabevahetus Euroopa Parlamendiga; iii) teabevahetus sotsiaalpartnerite ja sõltumatute ekspertidega; iv) avaliku konsultatsiooni käigus saadud vastused ning v) töötervishoiu ja tööohutuse nõuandekomitee arvamus.

Samuti on selle aluseks võetud teave, mis saadi töötajate töötervishoidu ja tööohutust käsitleva raamdirektiivi 89/391/EMÜ ja 23 sellega seotud ELi direktiivi praktilise rakendamise hindamisel ajavahemiku 2013–2017 kohta.

Käesolevale teatisele lisatud komisjoni talituste töödokumendis¹⁹ ja kokkuvõttes aruandes²⁰ on need tulemused kokkuvõtlikult esitatud.

2. TÖÖTERTVISHOIU JA TÖÖOHUTUSE AJAKOHA STATUD VISIOON – KOLM PÕHIEESMÄRKI

Eelmise raamistiku prioriteedid on endiselt asjakohased. Samas on ELis vaja täiendavaid töötervishoiu ja tööohutuse meetmeid, et muuta töökohad kokkusobivaks üha kiiremate muutustega majanduses, demograafias, töökorralduses ja ühiskonnas üldiselt²¹. Teatava osa ELi töötajate jaoks muutub töökoha kontseptsioon laialivalguvamaks, aga ka keerukamaks, sest esile kerkivad uued organisatsioonilised vormid, ärimudelid ja tööstusharud. COVID-19 pandeemia on seda keerukust võimendanud ja muutnud töötervishoiu ja tööohutuse ning rahvatervise poliitika omavahel tihedamalt seotuks kui kunagi varem.

Seepärast keskendub strateegiline raamistik lähiaastatel **kolmele valdkonnaülesele põhieesmärgile**:

- valmisolek **muutusteks** ja nendega toimetulekuks rohe-, digi- ja demograafilisest ülemineku tõttu uuenenud töömaailmas;
- tööõnnetuste ja kutsehaiguste tõhusam **ennetamine**;
- võimalikeks tulevasteks tervisekriisideks **valmisoleku** suurendamine.

Nende eesmärkide saavutamiseks on vaja meetmeid ELi, riiklikul, sektori ja ettevõtte tasandil.

¹⁹ SWD(2021) 148/2.

²⁰ SWD(2021) 149/2.

²¹ ESENER 2019.

Nende kolme eesmärgi elluviimist toetatakse järgmisega: i) sotsiaaldialoog; ii) tõendusbaasi tugevdamine; iii) täitmise tõhusam tagamine; iv) teadlikkuse suurendamine ning v) rahastamine.

2.1. Valmisolek muutusteks ja nendega toimetulek

Paljude ülesannete, töömudelite ja töökohtade olemus on muutumas. Esile on kerkinud **rohe- ja digiülemineku** käigus loodud töökohad, mida kümme aastat tagasi ei eksisteerinud. Euroopa roheline kokkulepe,²² ELi digistrateegia²³ ja Euroopa uus tööstusstrateegia²⁴ koos: i) tekitavad suuri investeringuid; ii) toetavad majanduskasvu, innovatsiooni ja töökohtade loomist ning iii) pakuvad paindlikkust ja võimalusi töötajatele, äriühingutele ja füüsilisest isikust ettevõtjatele. 1,8 triljoni euro suurune ELi eelarve aastateks 2021–2027, sh Euroopa taasterahastu, toetab neid algatusi ja aitab kaasa kestlikule taastumisele. Samal ajal nõuab Euroopa tööjõu vananemisest tulenev demograafiline muutus pidevat arutlemist ja reageerimist. Töötervishoiul ja tööohutusel on selles oluline osa, sest töötajate vananedes on vaja kohandada töökeskkonda ja ülesandeid nende konkreetsetele vajadustele ja minimeerida riske. Vananemist käsitleva roheline raamatuga²⁵ algatati seepärast arutelu, mis hõlmab ka vanemate töötajate tööturul osalemise tingimusi.

²² https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_et

²³ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age_et

²⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:52020DC0102>

²⁵ https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/1_en_act_part1_v8_0.pdf

Tehnoloogia areng võib pakkuda töötajatele uusi võimalusi kõigis elu- ja karjäärietappides. Digitehnoloogia võib pakkuda töötajatele, sh puuetega või eakamatele töötajatele, ja nende tööandjatele digilahendusi, mis võimaldavad toetada nende tervist ja heaolu. Need tehnoloogilised edusammud võivad endas kätkeada rohkem võimalusi nii naiste kui ka meeste töö- ja eraelu tasakaalu parandamiseks ning toetada töötervishoiu ja tööohutuse rakendamist kättesaadavate vahendite, teadlikkuse suurendamise ja tõhusama kontrolli kaudu. Robotiseerimine, tehisintellekti kasutamine ja kaugtöö suurem levik vähendavad ohtlike, nt väga saastatud aladel (reoveesüsteemid, prügilad või põllumajandusliku fumigeerimise alad) teostatavate tööülesannete riske. Uued tehnoloogiad tekitavad aga ka mitmeid probleeme nii i) suurenenud ebaregulaarsuse tõttu töö tegemise aja ja koha osas kui ka ii) uute tööriistade ja masinatega seotud riskide tõttu. Kliimamuutused võivad mõjutada ka töötajate ohutust ja tervist, sh suureneva õhutemperatuuri, õhusaaste ja äärmuslike ilmastikutingimuste tõttu.

- ***ELi töötervishoiu- ja tööohutuseeskirjade ajakohastamine ja lihtsustamine seoses rohe- ja digiüleminekuga***

Töötervishoidu ja tööohutust käsitlevad ELi õigusaktid hõlmavad juba paljusid **riske, mis tulenevad muutuvatest tööstusharudest, seadmetest ja töökohtadest**. Viimastel aastatel on ajakohastatud nelja töötervishoiu ja tööohutuse alast direktiivi, mis hõlmavad isikukaitsevahendeid, arstiabi laevadel, bioloogilisi mõjureid töökohal ja kokkupuudet keemiliste mõjuritega²⁶. Komisjon on teinud ka ettepaneku vaadata läbi masinadirektiiv,²⁷ milles käsitletakse digiüleminekust ja masinate kasutamisest tulenevaid riske, mis on olulised ka töötajate tervise ja ohutuse seisukohast. Samuti teeb komisjon ettepaneku esimese tehisintellekti õigusraamistiku kohta, milles käsitletakse riske, mis tulenevad teatavatest tehisintellektisüsteemidest, mida kasutatakse töölevõtmisel, töötajate juhtimisel ja füüsilisest isikust ettevõtjaks hakkamisel²⁸. Siiski vajavad olulised tehnoloogilised arengusuundumused, eelkõige **kuvarite ja töökohtade** valdkonnas, ning vananeva tööjõu vajaduste ja suutlikkuse muutumine täiendavat asjakohast õigusaktide ajakohastamist. Algatus „Industry 5.0“²⁹ pakub välja visiooni, kuidas Euroopa tööstus saaks juhtida rohe- ja digiüleminekut, ühitades töötajate õigused ja vajadused tehnoloogia arengu ja planeedi taluvuspiiridega.

Muu hulgas digiteerimisest ja kaugtööd tegeva elanikkonna olulisest kasvust tulenevad muutuvad töövormid vajavad samuti uusi ja ajakohastatud töötervishoiu ja tööohutuse lahendusi. Traadita, mobiilsete ja muude kõrgtehnoloogiliste lahenduste kiire

²⁶ Isikukaitsevahendid (nõukogu direktiiv 89/656/EMÜ); arstiabi laevadel (nõukogu direktiiv 92/29/EMÜ); bioloogilised mõjurid töökohal (Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2000/54/EÜ); viies loetelu ohtlike ainete soovituslike piirnormide kohta töökeskkonnas (komisjoni direktiiv 2019/1831).

²⁷ <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/2019-Revision-of-the-Machinery-Directive>

²⁸ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/proposal-regulation-laying-down-harmonised-rules-artificial-intelligence>

²⁹ https://ec.europa.eu/info/news/industry-50-towards-more-sustainable-resilient-and-human-centric-industry-2021-jan-07_en

kasutuselevõtt ning selliste seadmete ulatuslikum kasutamine tööks nõuavad täiendavat analüüsi, et uurida töötajate kokkupuudet optilise kiirguse ja elektromagnetväljadega ning võimsamate seadmete võimalikku kahjulikku mõju tervisele.

Komisjon jälgib uute, eelkõige internetipõhise nõudlusmajandusega seotud töövormide ja ärimudelite üldist arengut. Ta on algatanud sotsiaalpartneritega konsulteerimise teise etapi ja esitab 2021. aasta lõpus algatuse digiplatvormide kaudu töötavate inimeste töötingimuste parandamiseks, kui sotsiaalpartnerid ei ole valmis omavahel läbirääkimisi pidama³⁰. Käesoleva algatuse üks põhieesmärke on tagada kõigile platvormide kaudu töötavatele inimestele nõuetekohased töötingimused, sh tervise ja ohutuse osas. Sellega täpsustatakse eelkõige olukorda seoses töotervishoiu ja tööohutuse õigustikuga, mida kohaldatakse töötajatena tunnustatud isikute suhtes, kuid mitte füüsilisest isikust ettevõtjate suhtes.

Kuna Euroopa rohelise kokkuleppe ja kestlikkust toetava ELi kemikaalistrateegia³¹ raames alustatakse mitme algatuse rakendamist, tuleb läbi vaadata teatavate olemasolevates ja kujunemisjärgus sektorites kasutatavate ohtlike ainete praegused piirnormid³². See on oluline nii roheliste üleminekute kui ka tööga seotud haiguste, eelkõige vähi ennetamise seisukohast (vt ka punkt 2.2). **Plii** ja **koobalti**, kahe taastuenergiatehnoloogiates ja akude tootmisel sageli kasutatava ohtliku aine puhul näitavad uued teaduslikud andmed, et piirnormid tuleks läbi vaadata või koobalti puhul kehtestada.

Veel üks selline aine on **asbest**. Asbestiga kokkupuutumine on terviseriski tegur renoveerimislaine³³ puhul, mille eesmärk on Euroopa rohelist kokkulepet silmas pidades muuta hooned kliimaneutraalse tuleviku jaoks sobivaks. Kuigi asbesti ei saa enam ELis toota ega kasutada, puutuvad töötajad selle varasemast ajast pärit probleemiga kokku hoonete renoveerimisel, kus on sageli vaja palju aastaid tagasi kasutatud asbest eemaldada. Kokkupuude asbestiga nõuab Euroopas igal aastal umbes 88 000 inimest, selle arvele langeb 55–85 % tööga seotud kopsuvähi juhtudest ning hinnangute kohaselt suureneb asbestist põhjustatud surmade arv veel kuni 2020. aastate lõpuni ja isegi 2030. aastateni³⁴. Töötajate suhtes on juba kehtestatud ranged kaitse-, planeerimis- ja koolituskohustused. Uusimate teaduslike tõendite kohaselt tuleb asbestiga kokkupuute

³⁰ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=522&furtherNews=yes&newsId=10025>

³¹ <https://ec.europa.eu/environment/pdf/chemicals/2020/10/Strategy.pdf>

³² <https://echa.europa.eu/oels-activity-list/-/substance-rev/25140>

³³ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa renoveerimislaine – keskkonnahoidlikumad hooned, uued töökohad, parem elujärg“, COM(2020) 662 final.

³⁴ Asbestiga töötamine hoonete energiatõhusamaks renoveerimisel (omalgatuslik arvamus): <https://www.eesc.europa.eu/en/news-media/news/workers-health-should-not-be-jeopardised-order-make-buildings-energy-efficient>.

piirnormi siiski alandada. Selleks algatab komisjon paralleelselt käesoleva strateegilise raamistikuga teise konsultatsiooni sotsiaalpartneritega³⁵.

- ***Psühhosotsiaalsetele riskidele keskendumine***

Juba enne pandeemiat mõjutasid vaimse tervise probleemid ligikaudu 84 miljonit inimest³⁶ ELis. Pooled ELi töötajatest peavad stressi oma töökohal tavaliseks ning stressi arvele langeb umbes pool kõigist kaotatud tööpäevadest. Ligi 80 % juhtidest on mures tööstressi pärast³⁷.

Pandeemia tõttu hakkas peaaegu 40 %³⁸ töötajatest täistööajaga³⁹ kaugtööd tegema. See hägustab traditsioonilisi töö- ja eraelu vahelisi piire ning on koos muude kaugtöö suundumustega (nt pidev ühendatus, sotsiaalse suhtluse puudumine ning IKT laialdasem kasutamine) suurendanud psühhosotsiaalseid ja ergonoomilisi riske.

Tõendid näitavad, et psühhosotsiaalset heaolu ähvardavate ohtude kõrvaldamine on mitmeetapiline protsess, mis nõuab töökeskkonna muutmist. Euroopa Komisjon rahastab nende probleemidega tegelevaid projekte. Projektide eesmärk on töötada välja ja rakendada meetmeid, mis aitavad edendada head vaimset tervist ja ennetada psüühikahäireid tööl. Eelkõige peaksid programmi „Horisont 2020“ projektid „Magnet4Europe“⁴⁰ ja „EMPOWER“⁴¹ andma uuenduslikke tulemusi. Tervishoiu- ja hooldussektoris tegutsevatele elutähtsate kutsealade töötajatele mõeldud projekti „RESPOND“ raames tegeldakse COVID-19 pandeemia kahjulike mõjudega vaimsele tervisele⁴².

Komisjon teeb järgmist:

- ajakohastab töötervishoiu ja tööohutuse õigusraamistikku, mis on seotud **digiteerimisega**, vaadates 2023. aastaks läbi **töökohtade direktiivi**⁴³ ja **kuvariga töötamise direktiivi**⁴⁴;
- teeb ettepaneku **kaitsvate piirnormide** kehtestamise kohta järgmistel juhtudel:
 - **asbesti** kohta töökohal asbestiga kokkupuutumist käsitlevas direktiivis⁴⁵

³⁵ Konsultatsioonidokumendid avaldatakse siin: https://ec.europa.eu/social/main.jsp?advSearchKey=consultationsocialpartners&mode=advancedSubmit&catId=22&doc_submit=&policyArea=0&policyAreaSub=0&country=0&year=0#navItem-1

³⁶ https://ec.europa.eu/health/sites/default/files/state/docs/2018_healthatglance_rep_en.pdf

³⁷ Eurofound ja EU-OSHA (2014), „Psychosocial risks in Europe: Prevalence and strategies for prevention“, Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, Luxembourg.

³⁸ Võrreldes 2020. aastaga, kui üks kümnest ELi töötajast tegi täisajaga või ajutiselt kaugtööd ja enamasti oli tegu kõrge kvalifikatsiooniga ametikohtadega info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) alal ja teadmismahukates sektorites.

³⁹ https://ec.europa.eu/jrc/sites/jrcsh/files/jrc120945_policy_brief_-_covid_and_telework_final.pdf

⁴⁰ <https://cordis.europa.eu/project/id/848031>

⁴¹ <https://cordis.europa.eu/project/id/848180>

⁴² <https://www.respond-project.eu>

⁴³ Nõukogu 30. novembri 1989. aasta direktiiv 89/654/EMÜ töökohale esitatavate ohutuse ja tervishoiu miinimumnõuete kohta.

⁴⁴ Nõukogu 29. mai 1990. aasta direktiiv 90/270/EMÜ kuvariga töötamise tervishoiu ja ohutuse miinimumnõuete kohta.

2022. aastal;

- **plii** ja **diisotsüanaatide** kohta keemiliste mõjurite direktiivis⁴⁶ 2022. aastal;
- **koobalti** kohta kantserogeenide ja mutageenide direktiivis 2024. aasta esimeses kvartalis;
- käivitab aastateks 2023–2025 EU-OSHA tervislike töökohtade kampaania, mis käsitleb ohutu ja tervisliku **digitaalse** tuleviku loomist ning hõlmab eelkõige **psühhosotsiaalseid ja ergonoomilisi** riske;
- valmistab enne 2022. aasta lõppu koostöös liikmesriikide ja sotsiaalpartneritega ette **vaimset tervist töökohal käsitleva muu kui seadusandliku ELi tasandi algatuse**, milles hinnatakse seoses töötajate vaimse tervisega esilekerkivaid probleeme ja esitatakse tegevussuunised;
- töötab välja analüütilise aluse,⁴⁷ **e-vahendid ja suunised** keskkonnasäästlike ning digitaalsete töökohtade ja protsessidega, sh eelkõige **psühhosotsiaalsete ja ergonoomiliste riskidega** seotud riskihindamiseks;
- palub tervishoiuinvesteeringute tõhustamise eksperdirühmal⁴⁸ esitada 2021. aasta lõpuks arvamuse **tervishoiutöötajate ja muude elutähtsate kutsealade töötajate vaimse tervise** toetamise kohta;
- tagab asjakohased järeelmeetmed seoses Euroopa Parlamendi resolutsiooniga, milles käsitletakse **õigust mitte olla kättesaadav**⁴⁹.

Komisjon kutsub liikmesriike üles:

- ajakohastama sotsiaalpartneritega konsulteerides oma riiklikke õigusraamistikke, et käsitleda töötervishoiu ja tööohutuse riske ning rohe- ja digiüleminekuga seotud võimalusi. Liikmesriigid peaksid keskenduma digitaalsete vahendite kasutamisele, et muuta tööjärelvalve tõhusamaks nii õigusaktide rikkumisi ennetades kui ka avastades;
- korraldama vastastikuseid eksperdihinnanguid, milles käsitletakse tööga seotud psühhosotsiaalseid ja ergonoomilisi küsimusi;
- tugevdama seiret ja andmekogumist vaimsete ja psühhosotsiaalsete riskide olukorra kohta eri sektorites.

Komisjon kutsub sotsiaalpartnereid üles:

- võtma 2023. aastaks meetmeid ja ajakohastama olemasolevaid tööstusharuüleseid ja valdkondliku tasandi kokkuleppeid uute, digitaalse tööturuga seotud töötervishoiu ja tööohutuse probleemide, eelkõige psühhosotsiaalsete ja

⁴⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. novembri 2009. aasta direktiiv 2009/148/EÜ töötajate kaitsmise kohta asbestiga kokkupuutest tulenevate ohtude eest tööol.

⁴⁶ Nõukogu 7. aprilli 1998. aasta direktiiv 98/24/EÜ töötajate tervise ja ohutuse kaitse kohta keemiliste mõjuritega seotud ohtude eest tööol.

⁴⁷ 2021.–2024. aasta töötervishoiu ja tööohutuse ülevaated digiteerimise ja psühhosotsiaalsete riskide kohta, koostatud koostöös EU-OSHaga.

⁴⁸ https://ec.europa.eu/health/sites/health/files/expert_panel/docs/mandate_workforce_mental-health_en.pdf

⁴⁹ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0021_ET.html

ergonoomiliste riskidega tegelemiseks;

- leidma Euroopa sotsiaalpartnerite digiülemineku raamkokkuleppele⁵⁰ tuginedes ühiselt kokku lepitud lahendusi probleemidele, mis tulenevad kaugtööst, digiteerimisest ja õigusest mitte olla kättesaadav.

2.2. Tööga seotud haiguste ja õnnetuste parem ennetamine

Kooskõlas **ELis tööga seotud surmajuhtumite suhtes rakendatava nulleesmärgipõhise lähenemisviisiga**⁵¹ tuleb teha kõik, et vähendada tööga seotud surmajuhtumeid nii palju kui võimalik. Sel eesmärgil tugevdatakse käesoleva strateegilise raamistikuga **ennetuskultuuri** nii organisatsioonides kui ka üksiktöötajate tasandil. Tööga seotud surmajuhtumite ennetamine on võimalik ainult järgmiste meetmete abil: i) töökohal toimunud **õnnetuste ja surmajuhtumite** põhjalik **uurimine**; ii) **nende õnnetuste ja surmajuhtumite põhjuste** väljaselgitamine ja **kõrvaldamine**; iii) **teadlikkuse suurendamine** tööga seotud õnnetuste, vigastuste ja kutsehaigustega kaasnevate riskide kohta ning iv) kehtivate eeskirjade ja suuniste **täitmise tõhusam tagamine**. Ohuolukordadest ja kriitilistest vahejuhtumitest saadud õppetunnid ja neid sündmusi käsitlev teabevahetus aitavad kogu ELis olukorda paremini analüüsida ja ennetustööd teha. Näiteks ELi põllumajandus- ja metsandussektoris on õnnetuste ja surmajuhtumite arv endiselt lubamatult suur. Usaldusväärsed andmed põllumajandusettevõtetes toimunud õnnetuste ja surmajuhtumite arvu kohta on seepärast äärmiselt olulised, nagu ka ulatuslik teadlikkuse suurendamine, sh teiste põllumajandusettevõttes elavate pereliikmete ja lastega seotud võimalike riskide kohta.

Tööga seotud surmade põhjused

Peamine tööga seotud **surmapõhjus** ELis on **vähktõbi** (joonis 3). Kantserogeenide tõttu sureb igal aastal tööga seotud vähisurma hinnanguliselt 100 000 inimest. Tööga seotud vähktõve vastased meetmed on kesksel kohal Euroopa vähktõvevastase võitluse kavas,⁵² milles on esitatud uus ELi lähenemisviis kestlikuks vähiennetuseks, -raviks ja -hoolduseks. ELi pühendumus võidelda tööga seotud vähktõve vastu on kooskõlas ka strateegiaga, mis on esitatud 2020.–2024. aasta kantserogeenide tegevuskavas,⁵³ mis ühendab liikmesriike ja sotsiaalpartnereid, et kiiresti rakendada ELi tasandil vastu võetud

⁵⁰ https://www.etuc.org/system/files/document/file2020-06/Final%2022%2006%2020_Agreement%20on%20Digitalisation%202020.pdf

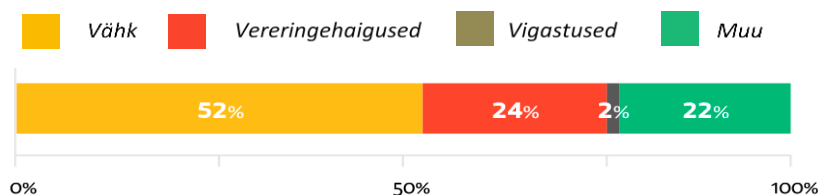
⁵¹ Euroopa Parlamendi 17. detsembri 2020. aasta resolutsioonis tugeva sotsiaalse Euroopa kohta õiglase üleminekute jaoks (2020/2084(INI)) kutsutakse liikmesriike üles võtma kohustuse kaotada tööga seotud surmajuhtumid ja vähendada tööga seotud haigusi 2030. aastaks ning komisjoni saavutama seda eesmärki uue töötervishoiu ja tööohutuse strateegia abil.

⁵² https://ec.europa.eu/health/sites/health/files/non_communicable_diseases/docs/eu_cancer-plan_et.pdf

⁵³ <https://roadmaponcarcinogens.eu/>

piirnorme ja muid sätteid, piirates kokkupuudet 26 ohtliku ainega ja parandades seeläbi ligikaudu 40 miljoni töötaja töötingimusi.

Joonis 3: Tööga seotud surmajuhtumite põhjused ELis (%)⁵⁴

Allikas: „Tööga seotud õnnetuste ja haiguste kulude rahvusvaheline võrdlus“, EU-OSHA, 2017.

Teine oluline aspekt töötajate kaitse parandamisel hõlmab **tööga seotud vereringehaigusi**, nt südamehaigusi või insulti. Kuigi vereringehaigused on ELis **tähtsusest teine tööga seotud surmade põhjus** (joonis 3), on nende põhjustest ja seostest tööst tulenevate riskidega vähe teada. See takistab asjakohaste ennetusmeetmete rakendamist töökohal. Edasised teadusuuringud ja andmete kogumine ning tervise edendamine nii ELi kui ka riiklikul tasandil tuleks seada prioriteediks. Need meetmed peaksid hõlmama ka **luu- ja lihaskonna vaevusi**, mis mõjutavad miljoneid ELi töötajaid⁵⁵. Tööga seotud luu- ja lihaskonna vaevused võivad halvimal juhul põhjustada puudeid ning need ei ole tavaliselt seotud üheainsa põhjusega, vaid füüsiliste, psühhosotsiaalsete, organisatsiooniliste ja individuaalsete tegurite kombinatsiooniga.

- **Ohtlikud ained**

Ohtlikke aineid leidub peaaegu kõigil töökohtadel ja miljonid ELi töötajad puutuvad nende ainetega iga päev kokku.

Üldiselt on teaduslikul hindamisel, töötervishoiu ja tööohutuse kolmepoolse nõuandekomiteega konsulteerimisel ning kõigi sidusrühmade tihedal kaasamisel põhinev ohtlike ainete käsitlemise protsess osutunud edukaks, ehkki see on aeganõudev ja ressursimahukas. Käesoleva strateegilise raamistiku kohaselt jätkatakse ohtlike ainete käsitlemise metoodika ajakohastamist, et teha kindlaks, kuidas **töötervishoiu ja tööohutuse piirnormide kehtestamise** otsustusprotsessi **veelgi tõhusamaks muuta**. Lisaks jätkab komisjon töötervishoiu ja tööohutuse alaste õigusaktide ning REACH-määruse vahelise seose ühtlustamist,⁵⁶ et tagada töötajate kaitse kooskõlas lähenemisviisiga „üks aine, üks hindamine“ ja paremat õigusloomet käsitleva ajakohastatud lähenemisviisiga.

Käimasolev seadusandlik menetlus **akrüülnitriili, nikliühendite ja benseeni**⁵⁷ piirnormide kohta vastavalt kantserogeenide ja mutageenide direktiivile aitab rohkem kui miljonit töötajat paremini kaitsta kantserogeenide ja mutageenide ainetest. Sellele

⁵⁴ ELi andmed pärinevad 2021. aasta eelsest ajast, hõlmates seega ka Ühendkuningriiki.

⁵⁵ <https://healthy-workplaces.eu/en/about-topic/what-issue>

⁵⁶ Kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist käsitlev määrus (https://ec.europa.eu/environment/chemicals/reach/reach_en.htm).

⁵⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A52020PC0571>

lisaks määrab nõuandekomitee kindlaks ained, millega tuleb kantserogeenide ja mutageenide direktiivi ning keemiliste mõjurite direktiivi alusel esmajärjekorras tegeleda, et tagada ohtlike kemikaalide ajakohastatud piirnormid.

Esmatähtsaks peetakse **reproduktiivtoksiliste ainetega** kokkupuutuvate töötajate kaitse ajakohastamist ja laiendamist kooskõlas Euroopa Parlamendi nõudmistega. Reproductiivtoksilistel ainetel võib olla kaks erinevate mõjude rühma: i) mõju suguvõimele ja viljakusele ning ii) mõju loote või järglaste arengule. Need on tõsised terviseriskid ning võivad põhjustada iseeneslikku aborti ja surnultsündi või kahjustada eostatud laste kognitiivset arengut. Kõige halvema stsenaariumi kohaselt võivad reproduktiivtoksilised ained põhjustada igal aastal kuni 1 274 uut reproduktiivhaiguse juhtu, mis tähendab 381 miljoni euro suurust majanduslikku kulu. **Plii** on suurim reproduktiivtoksilistest ainetest tekitatud haiguste põhjustaja⁵⁸. Kavandatav ettepanek plii rangemate siduvate piirnormide kohta on seega oluline samm reproduktiivtoksiliste ainete probleemiga tegelemisel. Samas on ka oluline koostada konkreetne loetelu peamistest reproduktiivtoksilistest ainetest, millega tuleb kiiresti tegeleda. Paralleelselt jätkab töötervishoiu ja tööohutuse nõuandekomitee kemikaalide töörühm arutelu vajaduse üle lisada reproduktiivtoksilised ained kantserogeenide ja mutageenide direktiivi ning piirnormide kehtestamise metoodika üle.

Euroopa Parlament ja sidusrühmad on rõhutanud ka **ohtlike ravimite** ja muude riskidega kokkupuutuvate tervishoiutöötajate kaitsmise vajadust. Euroopa Komisjon ja EU-OSHA on algatanud ekspertide ja sidusrühmadega ulatuslikud uuringud ja dialoogid selle kohta, kuidas käsitleda neid riske osana tõhusast tervishoiuteenuste pakkumisest. See on tekitanud suure vajaduse täiendava koolituse, juhendamise ja suuniste järele ning põhjustanud probleeme selle küsimuse lahendamiseks vajalike siduvate õigusaktide jõustamisel.

Töötervishoiu parandamine

Terved töötajad on tugeva ja vastupidava majanduse ja ühiskonna põhialus. Tervislike elustiilivalikute soodustamine töökohal võib oluliselt vähendada töölt puudumist, haige olemist ja mittenakkuslikke haigusi (nt vähktõbi, rasvumine, südame-veresoonkonna haigused ja diabeet). Näiteks käivitatakse Euroopa vähktõvevastase võitluse kava kaudu meetmed, mis aitavad parandada tervisealast teadlikkust vähktõvega seotud riskidest ja teguritest, et pakkuda inimestele, sh töötajatele, teavet ja vahendeid, mida nad vajavad tervislikumate valikute tegemiseks.

Töökohad kõigile

Mitmekesisuse, sh sooliste erinevuste ja ebavõrdsuse tunnistamine ning tööjõu diskrimineerimise vastu võitlemine on äärmiselt oluline nii nais- kui ka meestöötajate ohutuse ja tervise tagamiseks, sh tööl esinevate riskide hindamisel. Näiteks tõi pandeemia esile halvasti kohandatud vahendite ja seadmetega seotud riskid (nt tervishoiusektori

⁵⁸ Uuring reproduktiivtoksiliste kemikaalide kohta: <https://ec.europa.eu/social/>.

naised peavad kandma meestele mõeldud isikukaitsevahendeid) ning vajaduse anda täpset, õigeaegset ja kergesti mõistetavat teavet, tagamaks et kõik töötajad, sh kõige ebasoodsamas olukorras olevad töötajad, suudaksid täielikult mõista töökohal kehtivaid eeskirju ja saaksid kasutada oma õigusi. Meetmete võtmiseks vajalike riskide hindamisel ja prioriseerimisel innustatakse võtma soolise kallutatuse vältimise meetmeid, tagades järgmise: i) **sooline** esindatus töötajate ärakuulamisel; ii) töötajate isikliku olukorraga kohandatud koolitus ning iii) riskide äratundmine kutsealadel, millele ei ole tähelepanu pööratud ja mida peetakse „kergeks tööks“ (nt hooldajad või koristajad).

Kooskõlas komisjoni puuetega inimeste õiguste strateegiaga aastateks 2021–2030⁵⁹ esitab komisjon **puuetega inimeste** tööturutulemuste parandamise paketi. See pakett sisaldab suuniseid ja toetust vastastikuseks õppimiseks järgmistes valdkondades: töötervishoiu ja tööohutuse parandamine töökohal ning kroonilisi haigusi põdevate või õnnetustes kannatanute kutsealase rehabilitatsiooni kavad.

Soost, vanusest, puuetest, usutunnistusest või veendumustest, rassilisest või etnilisest päritolust ja seksuaalsest sättumusest tingitud **vägivald, ahistamine või diskrimineerimine töökohal** võib mõjutada töötajate ohutust ja tervist ning seetõttu avaldada negatiivset mõju selle objektiks olevatele inimestele, nende peredele, kaastöötajatele, organisatsioonidele ja ühiskonnale tervikuna. See võib põhjustada ka tööalase ärakasutamise olukordi. Komisjon hindab, kuidas parandada tööandjate karistuste direktiivi (2009/52/EC) tulemuslikkust, sh eriti haavatavatele töötajate rühmadele suunatud tööinspeksiooni kontrollle. Komisjon on teinud ettepaneku võtta vastu nõukogu otsus, millega antakse liikmesriikidele luba ratifitseerida ELi huvides Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni 2019. aasta vägivalla ja ahistamise vastu võitlemise konventsioon (nr 190)⁶⁰. See konventsioon sisaldab ka konkreetseid eeskirju soolise vägivalla ja ahistamise kohta töökohal, mida tugevdatakse 2020.–2025. aasta soolise võrdõiguslikkuse strateegias⁶¹ välja kuulutatud tulevase seadusandliku ettepanekuga naiste vastu suunatud soolise vägivalla ja perevägivalla ennetamise ja tõkestamise kohta.

Komisjon teeb järgmist:

- edendab tööga seotud surmajuhtumite suhtes rakendatavat **nulleesmärgipõhist lähenemisviisi** järgmiselt:
 - parandab tööõnnetusi ja kutsehaigusi käsitlevate andmete kogumist ning analüüsib iga tööga seotud surma või vigastuse algpõhjuseid;
 - loob töötervishoiu ja tööohutuse nõuandekomitee spetsiaalse, nulleesmärgipõhise lähenemisviisiga tegeleva kolmepoolse töörühma ning töötab teadlikkuse suurendamiseks välja sihipärased teavitusemeetmed ja vahendid;
 - tõhustab õigusnormide täitmise tagamist, toetades kõrgemate tööinspektorite komiteed teadlikkuse suurendamisel tööga seotud

⁵⁹ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=8376&furtherPubs=yes>

⁶⁰ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A52020PC0024>

⁶¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:52020DC0152>

surmajuhtumite vähendamisest ettevõtte tasandil, jagab häid tavasid ning toetab tööinspeksioonide täiendavat koolitamist;

- ajakohastab ELi eeskirju ohtlike ainete kohta, et võidelda **vähktõve, reproduktiivhaiguste ja hingamisteede haiguste** vastu:
 - algetades 2023. aastal sotsiaalpartneritega konsultatsiooni **keevitusaurude, polütsükliliste aromaatsete süsivesinike, isopreeni ja 1,4-dioksaani** vähendatud piirnormide kohta kantserogeenide ja mutageenide direktiivi alusel⁶²;
 - tehes 2021. aasta lõpuks kindlaks loetelu prioriteetsetest **reproduktiivtoksilistest ainetest**, mida tuleks käsitleda asjakohastes direktiivides;
- esitab 2022. aastaks ajakohastatud suunised töötajate kaitsmiseks **ohtlike ravimitega** kokkupuutumise eest, sh koolituse, järelevalve ja seire kohta;
- koostab koostöös EU-OSHaga 2024. aasta esimeseks kvartaliks **tervishoiu- ja hooldussektori** kohta töötervishoiu ja tööohutuse ülevaate;
- toetab teadlikkuse suurendamist **luu- ja lihaskonna vaevustest, vähktõvest ja vaimsest tervisest**, aga ka **ahistamisest töökohal ja soolisest kallutatus**est;
- esitab koostöös EU-OSHaga VKEdele sektoripõhist teavet;
- teeb enne 2021. aasta lõppu seadusandliku algatuse naiste vastu suunatud soolise vägivalla ja perevägivalla ennetamise ja tõkestamise kohta.

Komisjon kutsub liikmesriike üles:

- astuma samme ELis tööga seotud surmajuhtumite suhtes rakendatava **nulleesmärgipõhise** lähenemisviisi saavutamiseks;
- tegelema **vereringehaigustega** seotud kutseriskidega;
- tutvustama töötajatele Euroopa vähktõvevastast tegevuskava, et parandada nende tervisealast teadlikkust ja vähendada vähiriske;
- hindama ja käsitlema riske, keskendudes eelkõige **pandeemiast enim mõjutatud rühmadele**, nt puuetega inimestele;
- toetama aktiivselt vähipatsientidest või vähi üleelanutest töötajate taasintegreerumist, mittediskrimineerimist ja töötingimuste kohandamist;
- edendama **soolist mõõdet** kavandamises, rakendamises ja aruandluses;
- tegelema aktiivselt **tervishoiusektori ohtudega**, kehtestades ja rakendades tööohutusmenetlusi ning pakkudes **asjakohast koolitust**;
- pakkuma eelkõige **mikroettevõtjatele ja VKEdele** riskihindamis- ja ennetusmeetmete jaoks paremaid **suuniseid ning koolitusi**;

pakkuma **põllumajandustootjatele** põllumajandusettevõtete nõuandeteenuste kaudu **koolitusi**, et suurendada nende oskusi ja teadlikkust põllumajandusettevõtete tervishoiu- ja ohutuseeskirjadest, sh kemikaalide, eelkõige taimekaitsevahendite

⁶² Kantserogeenide ja mutageenide direktiivi viies läbivaatamine.

ohutust kasutamisest. *Komisjon kutsub sotsiaalpartnereid üles:*

- töötama koostöös EU-OSHaga tervishoiusektori jaoks välja suunised, kus keskendutakse muu hulgas töötajate kaitsele **ohtlike ravimitega** kokkupuutumise eest, sillutades teed veebipõhise interaktiivse riskihindamisvahendi (OiRA) väljatöötamiseks konkreetselt tervishoiusektori jaoks.

2.3. Valmisoleku suurendamine – kiire reageerimine ohtudele

Selliste kriiside nagu COVID-19 ajal on tööohutusel ja töötervishoiul oluline roll, aitamaks töötajatel, ettevõtjatel ja valitsustel kaitsta elusid, juhtida heaoluriske ning kanda hoolt äritegevuse järjepidevuse ja jätkusuutlikkuse eest. Seetõttu on oluline õppida COVID-19 pandeemiast ja suurendada valmisolekut võimalikeks tulevasteks tervisekriisideks, kuid ka pandeemiajärgseks töö jätkamiseks. Suuremat tähelepanu tuleks pöörata hügieenile, mittefarmatseutilistele sekkumistele ja vaimse tervise toetamisele, parandades sellistele kriisidele reageerimise õigeaegsust ja tõhusust, ning edasi tuleks arendada töötervishoiu ja tööohutuse ning rahvatervise koostoimet. Praegune raamistik aitab seega ühes COVID-19 pandeemiast saadud varajasi õppetunde käsitleva teatisega⁶³ edendada tervishoiupoliitikat ja parandab valmisolekut tulevikuks.

COVID-19 pandeemia osutas, kui oluline on tervisekriisi korral töötajate terviseriskidega tegelemiseks tööandja üldine **riskide hindamise ja ennetusmeetmete** raamkohustus. See tõi rohkem kui kunagi varem esile vajaduse, et töötajad saaksid kasu töökeskkonnast, mis vähendab nakkushaiguste edasikandumise ohtu. Pandeemia puhkemisest alates on EU-OSHA riiklike ametiasutuste ja sotsiaalpartneritega konsulteerides töötanud välja mitmeid juhenddokumente ja vahendeid,⁶⁴ mis võimaldas tööandjatel, eelkõige VKEdel, teada saada, kuidas täita⁶⁵ töötervishoiu ja tööohutuse nõudeid pandeemia eri etappides. Neid suuniseid kohandatakse vastavalt teadlaste järjest paremale arusaamisele riskidest ja vastavatele rahvatervishoiu meetmetele. Lisaks töötab komisjon välja ELi töötervishoiu ja tööohutuse **hädaolukorra menetlused ja suunised**, mis võimaldavad võtta kiiresti meetmeid võimalike tervisekriiside korral. See hõlmaks muu hulgas sätteid ajakohastatud riskihindamise kohta, mehhanisme, mille abil liikmesriigid saavad komisjoni õigeaegselt teavitada terviseohtude esinemisest eri sektorites ja töökohtadel, ning nendega seotud riiklikke töötervishoiu ja tööohutuse kavasid.

Samal ajal klassifitseeriti SARS-CoV-2 viirus **bioloogiliste mõjurite direktiivi**⁶⁶ alusel kiirmenetluse korras. See otsus aitab tagada töötajate kaitse rajatistes, kus viirust otse käideldakse, nt vaktsiinide tootmis- ja jaotuskeskustes. Komisjon jälgib nüüd selle

⁶³ https://ec.europa.eu/info/files/communication-early-lessons-covid-19-pandemic_et

⁶⁴ <https://osha.europa.eu/en/themes/covid-19-resources-workplace>

⁶⁵ <https://osha.europa.eu/en/publications/covid-19-back-workplace-adapting-workplaces-and-protecting-workers/view>

⁶⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. septembri 2000. aasta direktiiv 2000/54/EÜ töötajate kaitse kohta bioloogiliste mõjuritega kokkupuutest tulenevate ohtude eest tööl.

rakendamist ning töötab tööinspektoritele välja suunised, mis aitavad tagada meetmete nõuetekohase kohaldamise.

Pandeemia tõi samuti esile selle, et mõnel juhul võivad liikuvad ja piiriülesed töötajad, sh ELi ja kolmandate riikide **hooajatöötajad**, puutuda rohkem kokku ebatervislike või ohtlike elamis- ja töötingimustega, nt kehv või ülerahvastatud eluase või teabe puudumine oma õiguste kohta. Komisjon töötas välja suunised hooajatöötajate ja transporditöötajate kohta ELis COVID-19 puhangu tingimustes. Nendes suunistes kutsutakse liikmesriike ja ettevõtjaid üles tagama, et nad täidavad oma kohustust kaitsta asendamatuid ja haavatavaid töötajaid, seda muu hulgas oma töötervishoiuga ja tööohutusega seotud kohustusi täites. Samuti käivitas Euroopa Tööjõuamet (ELA) Euroopa Komisjoni toel 2021. aasta juunis teadlikkuse suurendamise kampaania „Õigused igaks hooajaks“, kus juhitakse tähelepanu vajadusele edendada ELi riikides töötavate hooajatöötajate õiglasi ja ohutuid töötingimusi⁶⁷. Sellele lisaks viib EU-OSHA koostöös kõrgemate tööinspektorite komiteega läbi uuringu, milles käsitletakse töötervishoiu ja tööohutuse inspektorite seisukohti kõrge riskiastmega kutsealade, sh hooaj töö kohta kõigis liikmesriikides.

Kuigi ELi töötervishoidu ja tööohutust käsitlev lähenemisviis keskendub ennetamisele, on samuti tähtis toetada COVID-19 nakkusega töötajaid ja perekondi, kes on kaotanud pereliikmed nende kokkupuute tõttu SARS-CoV-2-ga töökohal. Selleks on enamik liikmesriike teatanud, et nad tunnustavad COVID-19 kutsehaigusena. Kuigi kutsehaigused on tihedalt seotud sotsiaalkindlustusega, mis kuulub liikmesriikide pädevusse, innustatakse komisjoni **kutsehaigusi käsitlevas soovitus**⁶⁸ liikmesriike ühtekuuluvuse edendamise eesmärgil soovituses loetletud kutsehaigusi tunnustama.

COVID-19 on tunnustatud kutsehaigusena või tööõnnetusena juba 25 liikmesriigis. Näiteks Prantsusmaa võttis 2020. aasta septembris vastu valitsuse määruse, mis võimaldab tervishoiutöötajate ning sarnaste töötajate ja spetsialistide puhul tõsiseid hingamisteede nakkusi automaatselt kutsehaigusena tunnustada. Lisaks lubab Prantsusmaa selliste juhtumite korral hüvitist. Taanis võib pärast asjaomaste asutuste hindamist COVID-19 juhtumeid tunnustada ja hüvitada nii kutsehaiguse kui ka tööõnnetusena kõigil kutsealadel.

Komisjon teeb järgmist:

- käivitab tihedas koostöös rahvatervise valdkonnas tegutsejatega viivitamata põhjaliku hindamise, milles käsitletakse pandeemia mõju ning ELi ja liikmesriikide töötervishoiu ja tööohutuse raamistikke, et töötada välja **tulevaste võimalike tervisekriiside** korral võetavate meetmete kasutuselevõtmiseks, rakendamiseks ja jälgimiseks vajalikud **hädaolukorra menetlused ja suunised**;
- ajakohastab 2022. aastaks **komisjoni soovitust kutsehaiguste kohta, et lisada COVID-19**;
- töötab 2022. aastaks välja **tööinspektoritele mõeldud suunised** bioloogiliste

⁶⁷ <https://www.ela.europa.eu/en/news/rights-all-seasons-european-labour-authority-supports-fair-work-seasonal-workers>

⁶⁸ Komisjoni 19. septembri 2003. aasta soovitus Euroopa kutsehaiguste nimekirja kohta.

mõjurite direktiivi kohaste riskihindamiste ja riskijuhtimismeetmete kvaliteedi hindamiseks.

Komisjon kutsub liikmesriike üles:

- koostama riiklike töötervishoiu ja tööohutuse strateegiate raames tulevasteks kriisideks valmisoleku kavad, kuhu kuulub ka ELi suuniste ja vahendite rakendamine;
- looma 2023. aastaks tervishoiuasutuste ning töötervishoiu ja tööohutuse asutuste vahelised koordineerimismehhanismid;
- suurendama suure riskiga kutsealadel töötavate hooajatöötajate puhul kehtivate töötervishoiu- ja tööohutuskohustuste järelevalvet ja tulemuslikku kontrollimist;
- tugevdama tööinspektsioonide ja muude asjaomaste riiklike asutuste vahelist koostööd ja teabevahetust, et parandada tervishoiu- ja ohutusstandardeid kõigis tööhõivesektorites.

3. AJAKOHASTATUD STRATEEGILISE RAAMISTIKU RAKENDAMINE

Käesolevat strateegilist raamistikku toetavad: i) tugevdatud **tõendusbaas**; ii) tugev **sotsiaaldialoog**; iii) koondatud **rahalised vahendid**; iv) parem **täitmise tagamine** ning v) **teadlikkuse suurendamine**.

Liikmesriigid peavad **oma töötervishoiu ja tööohutuse strateegiates käsitlema keskkonna- ja digiteemalisi küsimusi ning parandama ennetustegevust ja valmisolekut**, tagamaks et need ajakohastatud meetmed ja lähenemisviisid jõuavad töökohale välja.

Ettevõtte tasandil väljendub see **tööandjate planeerimis- ja ennetusmeetmetes**. Selleks et neid selles üleminekus toetada, on vaja eelkõige VKEde jaoks mõeldud sihipäraseid ja ajakohastatud **suuniseid, teadlikkuse suurendamist ja digivahendeid**, et tagada töötajate kõrgetasemeline kaitse ja jätkusuutlikud lahendused, kuid säilitada konkurentsivõime.

- **Sotsiaaldialoog**

Sotsiaalpartneritel on eriti head võimalused konkreetse tegevuse või sektori asjaoludega kohandatud lahenduste leidmiseks. ELi valdkondlik sotsiaaldialoog annab olulise panuse töötervishoidu ja tööohutust käsitlevate ELi õigusaktide tõhusasse rakendamisse. Komisjon teeb koostööd sotsiaalpartneritega, et määrata kindlaks asjakohased valdkonnad ja valdkondlikud meetmed käesoleva strateegilise raamistiku rakendamiseks.

- **Tõendusbaas**

Teadusuuringud ja andmete kogumine nii ELi kui ka riiklikul tasandil on tööga seotud haiguste ja õnnetuste ennetamise eeltingimus. Töötervishoidu ja tööohutust käsitlevates õigusaktides ja poliitikas kasutatakse teaduslikke nõuandeid ja uusimaid tehnoloogilisi

arengusuundumusi. See võimaldab komisjonil jätkata tõenduspõhist poliitikakujundamist, nagu on sätestatud 2021. aasta parema õigusloome teatises⁶⁹.

Nii riiklikul kui ka ELi tasandil küsitlused, andmete kogumine ja sihipäraste eksperdi hinnangute andmine praeguse raamistiku konkreetsete teemade kohta aitavad saavutada töötervishoiu ja tööohutuse valdkonna muutustega toimetuleku, ennetustegevuse ja valmisoleku eesmärgi. Meetmed peavad olema sootvad ja kohandatud kõigi töötajate olukorrale, sh: i) noorte, tööturule sisenevate töötajate vajadustele; ii) puuetega inimeste vajadustele ning iii) vananeva tööjõu vajadustele – neil on vaja sammu pidada kaasaegse tehnoloogia kiire arenguga ning nende hulgas on krooniliste haiguste ja invaliidsust põhjustavate seisundite esinemissagedus kasvanud⁷⁰.

- **Strateegilise raamistiku kohaldamine ja järelevalve**

Käesoleva strateegilise raamistiku edu sõltub suuresti selle rakendamisest riiklikul ja kohalikul tasandil. Selle saavutamiseks kutsutakse liikmesriike üles: i) **ajakohastama oma praeguseid töötervishoiu ja tööohutuse raamistikke**; ii) kajastama töötajate kaitse ajakohastatud lähenemisviisi kohalikul tasandil ning iii) tegelema tööinspeksioonide arvu vähenemisega mõnes liikmesriigis,⁷¹ karmistades kohapealseid kontrolle.

2023. aasta **töötervishoiu ja tööohutuse kokkuvõtval tippkohtumisel**, kus osalevad ELi institutsioonid, liikmesriigid, sotsiaalpartnerid, EU-OSHA ja muud asjaomased sidusrühmad, tuginetakse esimestele saadud kogemustele ja antakse soovitusi käesoleva strateegia jaoks vajalike suunamuutuste kohta. Tippkohtumisel keskendutakse edule, mis on saavutatud tööga seotud surmajuhtumite suhtes rakendatava nulleesmärgipõhise lähenemisviisi, aga ka töötajate tervist ja ohutust tulevikus mõjutada võivateks ohtudeks valmisoleku osas.

Euroopa sotsiaalõiguste samba tegevuskavas esitas komisjon läbivaadatud sotsiaalnäitajate tulemustabelis **uue näitaja surmaga lõppenud tööõnnetuste kohta**. See uus näitaja on põhielement ELi nulleesmärgipõhise lähenemisviisi jälgimisel.

Käesolev strateegiline raamistik aitab ka parandada **kehtivate ELi õigusaktide kohaldamist ja nende täitmise tagamist**, nt **tööinspektorite töös**, mida toetavad asjaomased osalejad (nt töötervishoiu ja tööohutuse nõuandekomitee, EU-OSHA ja kõrgemate tööinspektorite komitee). Pakkudes tööinspektoritele ELi tasandi ja riiklike suuniste ning koolituse koostöö ja uuenduslike kontrollimeetodite edendamiseks, saab parandada järjekindlat täitmise tagamist kõigis liikmesriikides. Lisaks teeb komisjon koostööd EU-OSHAg, et töötada tööandjate, eriti mikro- ja väikeettevõtjate jaoks välja

⁶⁹ https://ec.europa.eu/info/files/better-regulation-joining-forces-make-better-laws_en

⁷⁰ The ageing workforce: implications for occupational safety and health. A research review. EU-OSHA, 2016.

⁷¹ Euroopa Komisjon (2021): „ELi töötervishoiu ja tööohutuse strateegilise raamistiku (2014–2020) hindamist toetav uuring – lõpparuanne“.

töötervishoiu ja tööohutuse alaste õigusaktide järgimiseks vajalikud abivahendid ja suunised.

- ***Teadlikkuse suurendamine ja suutlikkuse arendamine***

Tööga seotud surmajuhtumite suhtes rakendatava nulleesmärgipõhise lähenemisviisi elluviimiseks on kaks eeltingimust: i) **tuleb suurendada teadlikkust** tööga seotud õnnetuste, vigastuste ja kutsehaiguste seotud riskide kohta; ii) tuleb **arendada** tööandjate **suutlikkust**, et tagada tööohutus tänu koolitusele ja haridusele, ning iii) kõik osalised peavad tunnustama oma vastutust järgida eeskirju ja suuniseid. EU-OSHA keskendub pidevalt teadlikkuse suurendamisele, eelkõige oma digiteerimist käsitleva töötervishoiu ja tööohutuse ülevaate ning töötervishoidu ja tööohutust ning digiteerimist käsitleva tervislike töökohtade kampaania (2023–2025) kaudu. See aitab süvendada teadmisi ja suurendada teadlikkust nende arengutega kaasnevatest riskidest.

- ***Rahastamine***

ELi vahendeid, eelkõige taaste- ja vastupidavusrahasut ning ühtekuuluvuspoliitika vahendeid, saab kasutada investeringute kaasamiseks töötervishoiu ja tööohutuse meetmetesse. Üle 50 % ELi uuest pikaajalisest eelarvest ja taasterahastu „NextGenerationEU“ toetavad eelkõige teadusuuringutesse ja innovatsiooni, rohe- ja digiüleminekusse, valmisolekusse, taastumisse ja vastupanuvõimesse investeerimise kaudu ELi moderniseerimist. Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+) on kättesaadav selliste meetmete toetamiseks, mille eesmärk on edendada kestlikku kvaliteetset tööhõivet ja sotsiaalset kaasatust, kusjuures viimase jaoks on ette nähtud 25 % vahenditest. ESF+ võivad liikmesriigid kasutada investeringuteks järgmistesse valdkondadesse: i) uuenduslik ja produktiivsem töökorraldus; ii) koolitus; iii) tervislikke eluviise käsitlevad teavitus- ja teadlikkuse suurendamise kampaaniad; iv) tööheaolu ning v) tööinspektorite toetamine. Euroopa Regionaalarengu Fondist (ERF) saab toetada paremini kohandatud töökeskkonda, digilahendusi ja seadmeid. ERFist ja Ühtekuuluvusfondist saab toetada maa- ja äärepoolseimate piirkondade ühenduvust. ELi uus terviseprogramm „EU4Health 2021–2027“ pakub ka märkimisväärset tuge vähivastases võitluses. Lisaks aitab programm „EU4Health 2021–2027“ ellu viia järgmisi tegevussuundi: i) haiguste ennetamine ja tervise edendamine vananeva elanikkonna hulgas ning ii) terviseohtude tõhusam seire. Samuti toetab EL liikmesriike tervisealastes teadusuuringutes programmi „Euroopa horisont“ vähivastase võitluse missiooni⁷² kaudu, mis ühendab uuenduslikud lähenemisviisid teadusuuringutele ja rahvatervisele rõhuasetusega vähiennetusel, ning digitaalsete tervishoiuvahendite jaoks vajaliku taristuga Euroopa ühendamise rahastu kaudu. Programmi „Euroopa horisont“ esimestes tööprogrammides on tervishoiu valdkonnas välja pakutud mitu töötervishoiu ja tööohutusega seotud teemat. Lisaks annavad käimasolevate programmi „Horisont 2020“ raames rahastatavate töötervishoiu ja tööohutuse uuringute tulemused väärtuslikku teavet näiteks vaimse tervise kohta

⁷² Missiooni üldeesmärk on säästa 2030. aastaks üle kolme miljoni inimelu ning võimaldada vähktõve all kannatavatel inimestel kauem ja paremini elada.

töökohal⁷³. Samuti on kättesaadav uus tehnilise toe instrument, mis aitab liikmesriikidel kavandada ja rakendada töötervishoiu ja tööohutuse reforme.

4. TÕHUSATE TÖÖTERTVISHOIU JA TÖÖOHUTUSE STANDARDITE EDENDAMINE MAAILMAS

Globaliseerunud maailmas ei püsi tervise- ja ohutusriskid ühe riigi piires. Kogu maailma riigid saavad kasu parimate tavade vahetamisest ja üksteise kogemustest õppimisest. **Selleks et tõsta töötervishoiu ja tööohutuse standardeid kogu maailmas**, on äärmiselt tähtis **tugevdada koostööd ELi partnerriikide, piirkondlike ja rahvusvaheliste organisatsioonide ning muude rahvusvaheliste foorumitega.**

Komisjon teeb koostööd Rahvusvahelise Tööorganisatsiooniga (ILO), et rakendada 2019. aastal vastu võetud sajanda aastapäeva deklaratsiooni töö tuleviku kohta ja võtta selle suhtes järeloometmeid. See tegevus hõlmab toetust ohutute ja tervislike töötingimuste õiguse integreerimisele ILO tööalaste aluspõhimõtete ja põhiõiguste raamistikku. Koostöö ILO ja WHOga andmete ja teadmiste valdkonnas on eriti oluline. Selle koostöö raames toetatakse koos liikmesriikidega uue, kutsealastest riskiteguritest tingitud haigustest tuleneva suremuse näitaja väljatöötamist osana ÜRO säästva arengu eesmärkidest.

Komisjon edendab töötervishoidu ja tööohutust üleilmsetes tarneahelates ning madala ja keskmise sissetulekuga riikides tegutsevates äriühingutes. See hõlmab eelkõige osalemist sellistes raamalgatustes nagu G7 „Vision Zero Fund“, G20 ohutamate töökohtade kokkulepe ning töötervishoiu ja tööohutuse ekspertide võrgustik.

Oluline on teha järgmist: i) tagada, et töötervishoiu ja tööohutuse standardeid võetaks nõuetekohaselt arvesse töö- ja sotsiaalstandardite valdkonnas kehtivate siduvate kohustuste osana ning ii) propageerida tulevastes ELi kaubanduslepingutes inimväärsel töö teemat laiemalt. ELi kaubanduslepingute tõhus rakendamine peaks neid kohustusi toetama, nagu nähtub hiljutisest ELi-Jaapani majanduspartnerluslepingu näitest.

Komisjon jätkab kahepoolse koostöö arendamist partnerriikidega, et luua paremaid töötingimusi, võideldes nii ebavõrdsuse vastu ja edendades inimarengut kogu maailmas. Lisaks taaslustatakse kahepoolset koostööd USAga läbivaadatud ja ajakohastatud ühise töötervishoiu ja tööohutuse tegevuskava alusel ning alustatakse uut koostööd, eelkõige Kanadaga.

Kandidaatriike ja potentsiaalseid kandidaatriike toetatakse nende jõupingutustes viia töötervishoidu ja tööohutust käsitlevad õigusraamistikud ning vastav poliitika vastavusse ELi õigustikuga. Ida-Balkani riikide puhul hõlmab see toetust järgmiste vahendite kaudu: i) majandus- ja reformiprogrammi protsess; ii) allkomiteede koosolekud; iii) vajaduse

⁷³ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/03a2c022-9c01-11eb-b85c-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-199503195#document-info>

korral 19. peatüki kohased läbirääkimised ning iv) rahaline abi EU-OSHA tegevusele ning töötervishoiu ja tööohutuse asutuste toetuseks.

Ka ELi ida- ja lõunanaabritega arendatakse kahepoolset töötervishoiu ja tööohutuse alast koostööd ja edendatakse piirkondlikku koostööd, sealhulgas idapartnerluse ja Vahemere Liidu kaudu.

5. KOKKUVÕTE

Käesoleva strateegilise raamistiku eesmärk on koondada ELi institutsioonide, liikmesriikide, sotsiaalpartnerite ja muude asjaomaste sidusrühmade tähelepanu töötajate tervise ja ohutuse kaitse ühistele prioriteetidele. See kehtib kõigi töötervishoiu ja tööohutusega tegelejate suhtes (riiklikud haldusasutused, sh tööinspeksioonid, tööandjad, töötajad ja muud asjaomased töötervishoiu ja tööohutuse valdkonnas tegutsejad) ning sellega luuakse tegevus-, koostöö- ja teabevahetusraamistik.

Koostöös liikmesriikide ja sotsiaalpartneritega on komisjonil kavas: i) tegeleda **muutustega** uues töömaailmas; ii) parandada tööõnnetuste ja kutsehaiguste **ennetamist** kooskõlas **nulleesmärgipõhise lähenemisviisiga** ning iii) suurendada **valmisolekut** võimalikeks tulevasteks tervisekriisideks.

Komisjon kutsub liikmesriike üles, et nad ajakohastaksid ja koostaksid koos sotsiaalpartneritega oma riiklikud töötervishoiu ja tööohutuse strateegiad kooskõlas käesoleva strateegilise raamistikuga, et tagada uute meetmete rakendamine kohapeal. **2023. aasta töötervishoiu ja tööohutuse alane tippkohtumine** võimaldab teha kokkuvõtte selle ulatusliku raamistiku osas tehtud edusammudest ning hinnata kohanemist kiiresti muutuvast olukorrast.